

svoj pomen, tako da se ne skladajo s splošno rabo, npr.: noč, smrt, mrtev, sij, bog. Take besede v knjigi pogostokrat srečujemo, imajo že skoraj simboličen pomen; pojavi, ki jih označujejo, zavzemajo v tej liriki pomembno mesto. — Pesnik zelo neguje pesniško primero, metaforo. Metaforičnost je zelo svojevrstna, in čeprav se nekatere podobe v nekoliko spremenjeni obliki pojavijo večkrat, tudi dokaj bogata. Veliko metaforičnega gradiva mu nudi narava s številčnostjo in razkošnostjo svojih pojavov.

Verz je svoboden in večinoma brez rime. Ritem se v glavnem podreja vsebini izpovedi. Značilno je, da so čutna doživetja oblikovana v svobodnih verzih brez rim, medtem ko imajo pesmi z močnejšo intelektualno udeležbo in »obredi« bolj vezan verzni sistem in rime. Veliko skrb posveča gradnji pesmi; pesniške podobe zelo sproščeno razporeja. Posebno razveseljiva je ekonomičnost izraza.

Grafenauerjeva prva pesniška zbirka ima vrsto kvalitete. Izpričuje avtorjevo trdno prizadevanje, da bi hodil v mlajši slovenski liriki samostojno lirsko pot. Tendencia, da bi v svojem jeziku in obliki izrazil enkratnost svojih čustvenih in miselnih doživetij, je že obrodila nekaj lepih sadov. Knjiga je urejena enotno. V njej je podana človeško zanimiva pot do odgovorov na nekatera osrednja vprašanja o življenju in bivanju.

France Novak

JOŽE JAVORŠEK, OKUS SVETA

Dvournost *Okusa sveta* izrazito manifestira otroške bolezni naše nevzpodbujane potopisne literature. Po avtorjih je eksotičnost daljnih krajev eksotičnost nečesa, s čimer se nismo seznanili, in nikakor eksotičnost jedra, ali bolje: nikakor eksotičnost vsakodnevnega življenja; in to nam deklarirajo na tako poučen način, da še kar naprej mislimo, da z njimi vred verjamemo prejšnje. Sicer jim zavidamo, prav z zoprnostjo, in je komaj še potrebno, da nam s slabo zadržano ihto dokazujejo, kako do konca svojih potopisov vrtijo svet.

Elemente lastnega karakterja si v bolj priznanih literarnih zvrsteh komaj upamo drzno kazati. S tem pojasnujem prvi stavek.

Okus sveta je stilistično in geografsko blesteč poseg zelo omikanega človeka. Izvrstni opisi mest! Tudi če so pristranski, so risani z brezhibno roko, ki izzove prav filmsko sliko. Opis stikov s tujimi kulturami je kljub nezajetnosti knjige zmagoslaven dokaz, da potopis ni več gola reportaža.

Opisi ljudi s poti in tako imenovane intimne izpovedi, kot jih neintimno kliče ovitek, se preočito nagibajo v prid avtorju.

Zato se poante odstavkov, ki koketirajo bodisi z bralci, bodisi z Evami v knjigi, edini spodrsjlaji *Okusa sveta*. Naj bodo to triumfi, ki mu jih privoščimo, naj prozorne skromnosti, ki jih ne maramo. Če bi se avtor hotel diskretno umakniti v zenovski tempelj, bi imeli žlahtno slovensko potopisno knjigo.

Andrej Loos